

SR AUDIT SOLUTIONS

ASSURABLE SOLUTIONS

**Dördüncü Sənaye İnkilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi
Publik Hüquqi Şəxsi 31.12.2023 tarixinə**

Maliyyə hesabatları

*Müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə*

SR AUDIT & TAX SERVICES
ASSURABLE SOLUTIONS

Dördüncü Sənaye İnkilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsi

Maliyyə hesabatları

*Müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə*

Mündəricat

Rəhbərliyin hesabatı 2

Müstəqli auditorun hesabatı 5

Maliyyə hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 8

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat.....9

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....10

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....11

Əsas uçot siyasəti və maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlər

Publik hüquqi şəxs haqqında məlumat və onun əməliyyatları.....12

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri 12

Maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlər 29

Rəhbərliyin Hesabatı

Dördüncü Sənaye İnkılabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsin Rəhbərliyi 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə auditi həyata keçirilmiş maliyyə hesabatlarını təqdim etməkdən məmnundur.

Əsas Fəaliyyət:

Dördüncü Sənaye İnkılabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi (bundan sonra – Mərkəz) müvafiq sahənin inkişafını təmin etmək, dördüncü sənaye inkılabı texnologiyaları üzrə çağırış və təşəbbüslərin təhlilini və tətbiqinin koordinasiyasını təmin etmək, müvafiq sahədə dövlət, özəl və elmi dairələr arasında tərəfdaşlığı təşviq etmək və bu sahədə müzakirələri və əməkdaşlığı təmin edən platforma qismində çıxış etmək, müvafiq sahədə layihələri icra etmək, o cümlədən bu sahədə irəli sürülən layihələrə baxılmasını, qiymətləndirilməsini və monitorinqini həyata keçirmək, habelə zərurət olduğu halda həmin layihələrin icrasına dəstək vermək, müvafiq sahədə dövlət siyasətinin formalaşmasında iştirak etmək və bu siyasətin həyata keçirilməsini təmin etmək, tənzimlənməsini və qüvvədə olan qanunvericiliyə əməl edilməsinə nəzarəti həyata keçirmək, müvafiq sahənin inkişafı məqsədilə qabaqcıl təcrübələri öyrənmək və təkliflər hazırlamaq sahəsində fəaliyyət göstərən publik hüquqi şəxsdir.

Əməliyyatların İcmalı və Fəaliyyətin Gələcək İnkişaf Perspektivləri:

Mərkəzin 31 Dekabr 2023 – cü il tarixdə bitən il üzrə dördüncü sənaye inkılabı texnologiyalarının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi xidmətinin göstərilməsindən 150 732,87 AZN vəsait gəliri olmuşdur. Bununla yanaşı, Mərkəzin 2023-cü il ərzində dövlət büdcəsindən daxilolmalar üzrə 2 766 100 AZN, İqtisadiyyat Nazirliyindən maliyyə yardımı üzrə 75 300 AZN gəliri olmuşdur. Rəhbərlik gələcək ilin nəticələri üçün nikbindir və Mərkəzin fəaliyyətini daha da təkmilləşdirmək üçün strateji planlara malikdir.

Risqlərin İdarə olunması və Daxili Nəzarət Sistemi:

Mərkəz davamlı inkişafın təmin olunmasına və əlavə gəlirliliyə nail olmaq üçün risklərin idarə olunmasına böyük əhəmiyyət verir. Risklərin idarə edilməsi prosesi Mərkəzin fəaliyyətinə xas olan risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi, onlar barədə hesabatların hazırlanması, məqbul risk limitlərinin müəyyən edilməsi vasitəsi ilə onlara nəzarət edilməsi və risklərin azaldılması prosesini özündə ehtiva edir. Həmçinin, rəhbərlik daxili nəzarət sisteminin mövcudluğuna və onun davamlı səmərəliliyinin yoxlanmasına cavabdehlik daşıyır. Mərkəz idarəetmə və informasiya sistemləri vasitəsi ilə davamlı olaraq riskləri nəzərdən keçirir.

Fəaliyyətin Fasiləsizliyi:

Əlavə edilmiş maliyyə hesabatları fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlanmışdır. Hesabatları hazırlayarkən rəhbərlik tərəfindən Mərkəzin fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini həyata keçirmə qabiliyyətinin mövcud olduğu qiymətləndirilmişdir. Rəhbərlik Mərkəzin fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirməsinə şübhə yarada biləcək onları hadisələrlə və vəziyyətlə bağlı qeyri-müəyyənliklərin olmasına inandıra biləcək hər hansı bir sübutla qarşılaşmamışdır.

Kreditor borclarının ödənilməsi siyasəti:

Mərkəz təchizatçılarla razılaşdırılmış müddət və şərtlərlə borcun ödənilməsi siyasətini həyata keçirir. Siyasətin məqsədi razılaşma şərtlərinə uyğun olaraq standard ödəniş sisteminin tətbiq edilməsidir.

Balans tarixindən sonrakı hadisələr:

Rəhbərliyin fikrincə, maliyyə ilinin sonundan maliyyə hesabatlarının hazırlandığı tarixədək olan dövrdə Mərkəzin bitmiş maliyyə ilinin əməliyyatlarına əhəmiyyətli təsir göstərə biləcək hər hansı əhəmiyyətli və qeyri-adi əməliyyat və ya hadisə baş verməmişdir.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar:

Torpaq, tikili və avadanlıqlar üzrə hərəkət maliyyə hesabatlarına 1 nömrəli qeydində göstərilmişdir.

Rəhbərliyin məsuliyyəti

Azərbaycan Respublikası Mülki qanunvericiliyi Rəhbərlikdən hər bir maliyyə ili üçün Mərkəzin ümumi vəziyyətini və maliyyə ili üçün mənfəət və zərərini düzgün və ədalətli şəkildə təqdim etmək imkanı verən maliyyə-mühasibat uçotunun aparılmasını tələb edir.

Nəzərdən keçirilən il üzrə audit olunmuş maliyyə hesabatları mövcud qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır. Rəhbərlik təsdiq edir ki, Mərkəzin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman lazımı dəqiqliklə açıqlıya bilən və onların maliyyə hesabatlarının müvafiq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olmasını təmin edən uyğun və adekvat mühasibat müxabirləşməsinin doğruluğuna əhəmiyyətli dərəcədə diqqət yetirilib. Rəhbərlik həmçinin təsdiq edir ki, maliyyə hesabatlarının ədalətli şəkildə əks etdirməsi və Mərkəzin maliyyə vəziyyətini və onun əməliyyatlarının nəticələrini əsaslandırılmış şəkildə təqdim edilməsi məqsədilə uyğun uçot siyasəti seçilmiş və ardıcılıqla tətbiq edilmişdir.

Fariz Cəfərov

Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya
Mərkəzi PHŞ-nin İcraçı Direktoru

10 dekabr 2024-cü il

Müstəqil Auditorun Hesabatı

Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsin rəhbərliyinə:

Rəy

Biz, Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsin (bundan sonra Mərkəz) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətinə dair hesabatından, mənfəət və ya zərərlər haqqında hesabatından, kapitalda dəyişikliklər hesabatından və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Mərkəzin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz, auditi Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Mərkəzdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Mərkəzin idarə edilməsinə məsul şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Mərkəzi ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Mərkəzin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunda

fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. İdarəetməyə məsul şəxslər Mərkəzin maliyyə hesabatlarının təqdim etmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranan biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqda və ya bütövlükdə maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayır və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsas təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırldaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- PHŞ daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işləyib hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxili nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasətlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən PHŞ fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair

fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz

auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər PHŞ

fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.

- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

Səftər Vəlizadə

“SR Audit Solutions” MMC

Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası

31 yanvar 2025-ci il

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeyd	2022	2023
Aktivlər			
<i>Uzunmüddətli aktivlər</i>			
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	1	126 539.40	299 101.74
Qeyri-maddi aktivlər	2	36 872.64	52 390.84
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		163 412.04	351 492.58
<i>Qısamüddətli aktivlər</i>			
Debitor borcları		-	-
Ödənilmiş avanslar	3	423.43	416.54
Azqiyətli və tezköhnələn əşyalar		-	
Cari və digər vergi aktivi / (öhdəliyi)	4	287.65	185 079.04
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	1 486 296.47	849 718.22
Cəmi qısamüddətli aktivlər		1 487 007.55	1 035 213.80
Cəmi aktivlər		1 650 419.59	1 386 706.38
Xalis Aktivlər (Kapital və öhdəliklər)			
<i>Kapital</i>			
Nizamnamə kapitalı	6	1 000 000.00	1 000 000.00
Ödənilməmiş zərər / (Bölüşdürülməmiş mənfəət)	6	649 502.87	248 286.21
Cəmi kapital		1 649 502.87	1 248 286.21
<i>Qısamüddətli öhdəliklər</i>			
Kreditor borcları	7	916.72	82 866.45
Cari və digər vergi aktivi / (öhdəliyi)		-	55 553.72
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər	7	916.72	138 420.17
Cəmi öhdəliklər		916.72	138 420.17
Cəmi kapital və öhdəliklər		1 650 419.59	1 386 706.38

31 yanvar 2025-ci il tarixində Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsi adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

 Fariz Cəfərov
 İcraçı direktor

 Vahid İbadov
 Maliyyə meneceri

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Gəlir istiqamətləri üzrə	Qeyd	2022	2023
Qeyri-birja əməliyyatlarından gəlir (büdcədən daxilolmalar)	8	3 500 000.00	2 766 100.00
Xidmətlərin göstərilməsindən gəlir	8		150 732.87
Sair gəlirlər (Maliyyə yardımı)	8		75 300.00
Digər gəlirlər	8	600.00	-
Cəmi gəlirlər		3 500 600.00	2 992 132.87
Xərclərin xarakteri üzrə	9		
Üzvlük haqları üzrə xərclər		(1 701 621.08)	(1 976 744.19)
İcarə xərci		(8 430.00)	(23 589.28)
Bank komissiyası		(8 884.77)	(11 579.47)
Əmək haqqı xərci		(723 758.36)	(954 711.27)
Ezamiyyə xərcləri		(65 163.80)	(86 343.06)
Xidmətlər üzrə xərclər		(30 090.00)	(70 849.04)
Rabitə və elektron xidmətlər üzrə xərclər		(870.00)	(5 559.81)
Yanacaq xərci		(3 975.29)	(4 218.31)
Ofis və dəftərxana xərcləri		(11 027.46)	(4 228.33)
Sığorta xərci		(1 279.69)	(1 127.06)
Nəqliyyat xərcləri		-	-
İstifadə olunmuş və silinmiş material və vəsaitlər		(12 533.65)	(4 895.00)
Poçt və kuryer xərcləri		(600.86)	(963.63)
Tədbirlərlə bağlı xərclər		(48 594.38)	(204 521.25)
Cərimə və penyalar üzrə xərclər		(438.00)	-
Nəqliyyat vasitələrinin təmir xərcləri		(450.16)	(2 294.35)
Amortizasiya xərci		(46 175.18)	(38 677.54)
Cəmi xərclər		(2 663 892.69)	(3 390 301.59)
Vergidən əvvəlki mənfəət / (zərər)		836 707.31	(398 168.72)
Mənfəət vergisi üzrə xərclər		(120.00)	(3 047.94)
Xalis mənfəət / (zərər)		836 587.31	(401 216.66)

31 yanvar 2025-ci il tarixində Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsi adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

 Fariz Cəfərov
 İcraçı direktor

 Vahid İbadov
 Maliyyə meneceri

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Hesabat dövrünün əvvəlinə olan qalıq	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə olan qalıq	1 000 000.00	649 502.87	1 649 502.87
Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınmamış gəlirlər (xərclər)		(401 216.66)	(401 216.66)
Dövr üzrə xalis mənfəət (zərər)			
31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan qalıq	1 000 000.00	248 286.21	1 248 286.21

31 yanvar 2025-ci il tarixində Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsi adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

Fariz Cəfərov
İcraçı direktor

Vahid İbadov
Maliyyə meneceri

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat (birbaşa metod)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

(Məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	2022	2023
Əməliyyat fəaliyyətləri		
Büdcədən daxil olan pul vəsaitləri	3 500 000.00	2 766 100.00
Mal və xidmətlərin qiymətləri üzrə yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları	600.00	150 732.87
Maliyyə yardımı		75 300.00
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi daxilolmalar	3 500 600.00	2 992 132.87
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi xaricəlmələr		
Mallar və xidmətlərə görə xaricəlmələr	1 826 010.96	2 319 963.44
İşçilərə ödənilən pul vəsaitləri	789 329.81	954 711.27
Digər vergisi ödənişi üzrə xaricəlmələr		187 245.56
Əməliyyat fəaliyyətlərindən yaranan/(istifadə edilən) xalis pul axını	2 615 340.77	3 461 920.27
İnvestisiya fəaliyyətləri		
Əsas vəsaitlərin alışı üzrə pul məxaricləri	110 639.61	166 790.85
Qeyri-maddi aktivlərin alışı üzrə pul məxaricləri	40 969.60	
İnvestisiya fəaliyyətlərində istifadə edilən xalis pul axını	151 609.21	166 790.85
Maliyyələşdirmə fəaliyyətləri		
Səhmdarların kapital qoyuluşlarından daxil olan pul vəsaitləri	-	
Maliyyələşdirmə fəaliyyətlərindən yaranan xalis pul axını	-	-
İl ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım/ (azalma)	733 907.10	97 328.85
Dövrün əvvəlinə olan pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	752 389.37	752 389.37
Dövrün sonuna olan pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1 486 296.47	849 718.22

31 yanvar 2025-ci il tarixində Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsi adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

Fariz Cəfərov
İcraçı direktor

Vahid İbadov
Maliyyə meneceri

Əsas uçot siyasəti və maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlər

31 Dekabr 2023-cü il tarixdə bitən il üzrə

1. Publik hüquqi şəxs haqqında məlumat və onun əməliyyatları

Bu hesabatlar Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi publik hüquqi şəxsinin ("bundan sonra Mərkəz") 2023-cü il üzrə maliyyə hesabatlarını əks etdirir.

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirinin 19 yanvar 2021-ci il tarixli F-48 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş nizamnaməsinə əsasən Mərkəz müvafiq sahənin inkişafını təmin etmək, dördüncü sənaye inqilabı texnologiyaları üzrə çağırış və təşəbbüslərin təhlilini və tətbiqinin koordinasiyasını təmin etmək, müvafiq sahədə dövlət, özəl və elmi dairələr arasında tərəfdaşlığı təşviq etmək və bu sahədə müzakirələri və əməkdaşlığı təmin edən platforma qismində çıxış etmək, müvafiq sahədə layihələri icra etmək, o cümlədən bu sahədə irəli sürülən layihələrə baxılmasını, qiymətləndirilməsini və monitorinqini həyata keçirmək habelə zərurət olduğu halda həmin layihələrin icrasına dəstək vermək, müvafiq sahədə dövlət siyasətinin formalaşmasında iştirak etmək və bu siyasətin həyata keçirilməsini təmin etmək, tənzimlənməsini və qüvvədə olan qanunvericiliyə əməl edilməsinə nəzarəti həyata keçirmək, müvafiq sahənin inkişafı məqsədilə qabaqcıl təcrübələri öyrənmək və təkliflər hazırlamaq sahəsində fəaliyyət göstərən publik hüquqi şəxsdir.

Mərkəzin idarəetmə orqanı İdarə heyətidir.

Mərkəzin hüquqi ünvanı:

Azərbaycan Respublikası. AZ1065. Bakı şəhəri. Yasamal rayonu. Murtuza Muxtarov küçəsi. ev 194

Mərkəzin faktiki ünvanı:

Azərbaycan Respublikası. AZ1000. Bakı şəhəri. Üzeyir Hacıbəyli küçəsi. 84 (Hökumət evi)

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirinin 19 yanvar 2021-ci il tarixli F-48 nömrəli əmri ilə nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş nizamnaməsində Mərkəzin nizamnamə kapitalı 1000 000 (bir milyon) manat göstərilmişdir.

Nizamnamə kapitalında səhmdarların payları aşağıdakı kimidir:

Azərbaycan Respublikası Dövləti adından – 100%

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Mərkəzin maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi ("MUBSK") tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

Mərkəzin fəaliyyətinin fasiləsizliyi

Fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi Mərkəzin fəaliyyətini yaxın gələcəkdə davam etdirəcəyini, aktivlərini realizə edə biləcəyini və fəaliyyətinin adi gedişində öhdəlik və təəhhüdlərini yerinə yetirə biləcəyini nəzərdə tutur. Mərkəz müvafiq sahənin inkişafını təmin etmək, dördüncü sənaye inqilabı

texnologiyaları üzrə çağırış və təşəbbüslərin təhlilini və tətbiqinin koordinasiyasını təmin etmək, müvafiq sahədə dövlət, özəl və elmi dairələr arasında tərəfdaşlığı təşviq etmək və bu sahədə müzakirələri və əməkdaşlığı təmin edən platforma qismində çıxış etmək, müvafiq sahədə layihələri icra etmək, o cümlədən bu sahədə irəli sürülən layihələrə baxılmasını, qiymətləndirilməsini və monitorinqini həyata keçirmək habelə zərurət olduğu halda həmin layihələrin icrasına dəstək vermək, müvafiq sahədə dövlət siyasətinin formalaşmasında iştirak etmək və bu siyasətin həyata keçirilməsini təmin etmək, tənzimlənməsini və qüvvədə olan qanunvericiliyə əməl edilməsinə nəzarəti həyata keçirmək. müvafiq sahənin inkişafı məqsədilə qabaqcıl təcrübələri öyrənmək və təkliflər hazırlamaq sahəsində fəaliyyət göstərir.

Rəhbərlik gələcək ilin nəticələri üçün nikbindir və Mərkəzin fəaliyyətini daha da təkmilləşdirmək üçün strateji planlara malikdir.

Mərkəz müvafiq olaraq, özünün maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini tətbiq edir.

Cari və uzunmüddətli təsnifat

Mərkəz aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr əsasında maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Adi əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edilən;

- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanılan;

- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edilən;

- Hesabat tarixindən ən az 12 ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır.

Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Adi əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənilən;

- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanılan;

- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edilən;

- Hesabat dövründən sonra ən az 12 ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquq mövcud deyil.

Mərkəz bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir. Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliyi qısamüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

Funksional və təqdimat valyutası

Hesabat başqa valyutaların qeyd edildiyi hallar istisna edilməklə, digər bütün hallarda Azərbaycan Manatı ("AZN") ilə təqdim edilmişdir. Mərkəzin funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutasıdır. Mərkəzin funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikası milli valyutası AZN-dir.

Xarici valyutada olan əməliyyatlar əməliyyatın baş verdiyi tarixlərdə Mərkəzin funksional valyutasına çevrilir.

Xarici valyutada əks olunmuş monetar aktiv və öhdəliklər hesabat tarixinə olan məzənnə ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutada ədalətli dəyərlə uçota alınan qeyri-monetar aktiv və öhdəliklər isə funksional valyutaya ədalətli dəyərin təyin edildiyi məzənnə ilə çevrilir. İlkin dəyərlə uçota alınan qeyri-

monetar maddələr əməliyyatın baş verdiyi tarixə olan məzənnə ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici məzənnə fərqləri ümumilikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Lakin. Digər məcmu gəlirlərdə tanınan müvafiq maddələrin çevrilməsindən yaranan məzənnə fərqləri aşağıdakı kimi tanınır:

- satış üçün olan kapital investisiyaları (məzənnə fərqlərinin DMK-da tanınan, daha sonra mənfəət və ya zərəre təsnifləşdirilən qiymətdən düşmə çıxılmaqla);
- hedcinqin effektiv olduğu təqdirdə xarici əməliyyatda xalis investisiyanın hedcinqi kimi təyin edilmiş maliyyə öhdəliyi;
- effektiv hedcinqləri təmin edən pul vəsaitləri hedcinqləri.

Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə edilən əsas valyuta məzənnəsi aşağıdakı kimi

31 Dekabr 2023-ci il

1 USD = 1.7000 AZN

1 EUR = 1.8766 AZN

1 RUB = 0.0188 AZN

31 Dekabr 2022-ci il

1 USD = 1.7000 AZN

1 EUR = 1.8114 AZN

1 RUB = 0.0230 AZN

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyat zamanı aktivin satılması üçün alına bilən və ya öhdəliyi köçürmək üçün ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya onu maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Mərkəz mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda mövcud olan (təshih edilməmiş) bazar qiymətləri.
- Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları

birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları.

- Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün PHŞ hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir. (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında)

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitləri və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri (AD) əsas məbləğin qaytarılmasını çıxmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla maliyyə alətinin ilkin tanındığı məbləğdir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərində daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyi, ilk öncə ədalətli dəyerdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyerdə olmayan predmet üzrə ölçülür. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) PHŞ maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

01 yanvar 2018-ci il tarixindən, ilkin tanımada maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyerdə (“DMGƏD”) ölçülmüş dəyerdə və ya mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyerdə (“MZƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması, həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Mərkəz ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Mərkəz amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifatı

Maliyyə aktivləri Mərkəzin maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – Gözlənilən kredit zərəri (GKZ) üzrə ehtiyat

Mərkəz AD və DMGƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə GKZ-ni perspektiv əsasda ölçür. Mərkəz GKZ-u ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyatı tanıyır. GKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları əks etdirir.

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün GKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır. DMGƏD-də borc alətləri üçün GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Dəyərsizləşmədə “Sadələşdirilmiş yanaşma”

9 sayılı MHBS müəssisələrə ticarət debitor borcları, müqavilə aktivləri və lizinq debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməyə imkan verir. Sadələşdirilmiş yanaşma, müəssisələrə kredit riskinin

əhəmiyyətli dərəcədə artımını müəyyənləşdirmədən bütün bu aktivlər üzrə ömürlük gözlənilən zərərləri tanımağa imkan verir. Müəyyən uçot siyasəti seçimlərinə tətbiq olunur:

- Ticarət debitor borcları və əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan müqavilə aktivləri üçün ömürlük gözlənilən zərər ehtiyatını tanımaq tələb olunur (yəni müəssisə həmişə sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməlidir).
- Digər ticarət debitor borcları, digər müqavilə aktivləri, əməliyyat lizinqi debitor borcları və maliyyə lizinqi debitor borcları üçün bu hər bir aktiv növü üçün ayrıca tətbiq oluna bilən uçot siyasəti seçimidir (lakin müəyyən bir növün bütün aktivlərinə aiddir).

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda GKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

GKZ üzrə zərər ehtiyatları Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və PHŞ kredit öhdəliyi komponenti üzrə GKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Mərkəz hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün. heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Mərkəz bütün praktiki bərpa etmə səylərini tükətdikdə və bərpa etmək üçün ağlabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Mərkəz müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi və bərpa üçün əsaslı gözləntilər olmadığı halda icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Mərkəz aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır:

- (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya
- (b) Mərkəz maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivləri satmaq üçün əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəliyinin tanınması, bu öhdəlik üzrə ödənişlər yerinə yetirildikdə, öhdəlik ləğv edildikdə və ya müddəti başa çatdıqda dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni borc verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə başqa maliyyə öhdəliyi ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq qalıq dəyərində olan fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Kreditor borcları

Kreditor borcları təchizatçılardan alınan mal və ya göstərilən xidmət əvəzində ödənilməli olan öhdəliklərdir. Əgər ödəmə öhdəliyi bir il və ya daha az müddətdə yerinə yetirilməlidirsə, (yaxud cəmi iş müddətindən artıq deyilsə) kreditor borcları cari öhdəliklər kimi təsnif olunur.

Kreditor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir.

Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri

Bütün kreditlər və borclar əvvəlcə birbaşa əməliyyat xərcləri çıxılmaqla alınan əvəzin ədalətli dəyəri ilə tanınır. İlk tanınmadan sonra faizli kreditlər və borclar effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya dəyəri ilə ölçülür. Qazanclar və zərərlər öhdəliklərin tanınmaması, habelə amortizasiya prosesində ümumi mənfəət haqqında hesabatda qeyd olunur.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması yalnız və yalnız PHŞ öz ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə öhdəlik ləğv olunduqda, yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənersə, yaxud mövcud öhdəliyə əhəmiyyətli düzəlişlər edilərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındakı fərq mənfəət və zərər uqotunda tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə kassada olan nağd pul, dövlət xəzinədarlıq hesablarında mövcud olan və istifadəsi məhdudlaşdırılmamış vəsaitlər, bank hesablarındakı vəsaitlər və tələb edilə bilən

depozitlər və ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya az olan digər qısamüddətli və yüksək likvidlik dərəcəsinə malik olan investisiyalar daxildir.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər yığılmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə uçota alınır.

Aktivin ilkin dəyəri onun alış dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər də əsas vəsaitlərə daxildir.

Maddi aktivlərin işlənilib təkmilləşdirilməsi

Bütün kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərəcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin dəyişdirilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr istismardan çıxarılır.

Hər bir hesabat tarixində rəhbərlik əsas vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri, aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan biznes vahidlərinin satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərində qədər azaldılır və dəyərsizləşmə üzrə hər hansı zərər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin daha olmamasına və ya azala biləcəyinə dair əlamətlər olduqda, aktiv və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər üzrə əvvəlki illərdə qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri ləğv edilir.

Əsas vəsaitlərin satışından yaranan gəlir və ya zərər satışdan əldə olunmuş vəsaitlərin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərəərə daxil edilir.

Köhnəlmə

Əsas vəsaitlər üçün köhnəlmə onların gözlənilən azalan qalıq metodu aşağıdakı faizlərlə hesablanır.

- Binalar, tikililər və qurğular 7%-dək
- Maşın və avandalıqlar 25%-dək
- Nəqliyyat vasitələri 25%-dək
- Ağaclar və digər bitkilər 20%-dək
- Digər 20%-dək

Torpaq və tikintisi tamamlanmamış aktivlər üzrə köhnəlmə hesablanmır.

Aktiv artıq köhnəlmiş və istismar müddətinin sonuna çatmış olarsa PHŞ həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmini məbləğ satış üzrə təxmini xərclər çıxılmaqla aktivin qalıq dəyərində bərabər olur. Əgər PHŞ aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə etməyi nəzərdə tutursa və ləğv etmə dəyəri əhəmiyyətli deyilsə aktivin qalıq dəyəri sifirə bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri lazım olduqda hər bir

maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixində nəzərdən keçirilir və təshih edilir.

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və xalis satış dəyəri arasında ən aşağı olan dəyərlə qeydə alınır. Maya dəyəri ilk mədaxil – ilk məxaric metodu ilə müəyyən edilir. Maya dəyərində birbaşa alış xərcləri, hasilat xərcləri, nəqliyyat və istehsal xərcləri (normal iş həcmində əsasən) daxildir.

Borclar üzrə məsrəflər

Nəzərdə tutulan istifadəyə və satışa hazır olması üçün əhəmiyyətli vaxtın sərf olunmasını tələb edən aktivin satın alınması, tikintisi və ya istehsalına birbaşa aid edilə bilən borclar üzrə məsrəflər müvafiq aktivlərin dəyərinin bir hissəsi kimi kapitallaşdırılır. Bütün digər borclar üzrə məsrəflər yarandığı dövrdə xərclərə silinir. Borclar üzrə məsrəflər Mərkəz vəsaitlərin borc götürülməsi ilə əlaqədar çəkdiyi faiz və digər xərclərdən ibarətdir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə qeydə alınır. Qeyri-maddi aktivlərə hüquqlar, lisenziyalar və proqram təminatı daxildir.

Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddəti məhdud və ya qeyri-müəyyən hesab edilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər iqtisadi müddəti ərzində amortizasiyaya silinir. Dəyərsizləşmə əlaməti mövcud olanda isə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrü və amortizasiya metodu ən azı hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirilir. Gözlənilən istifadə müddəti və ya aktiv üzrə daxil olacaq gələcək iqtisadi səmərənin gözlənilən istifadə modelində dəyişikliklər müvafiq olaraq amortizasiya dövrünü və ya metodunu dəyişdirməklə uçot təxminlərində dəyişikliklər kimi qeydə alınır. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya xərcləri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeyri-maddi aktivlərin funksiyasına uyğun olaraq xərc kateqoriyasında tanınır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər amortizasiya olunmur, lakin fərdi qaydada və ya pul vəsaitlərini yaradan biznes vahidləri səviyyəsində hər il dəyərsizləşmə baxımından yoxlanılır. Qeyri-müəyyən istifadə müddətinin hələ də münasib olmasını müəyyən etmək üçün qeyri-müəyyən istifadə müddəti hər il yenidən nəzərdən keçirilir. Artıq münasib deyilsə, istifadə müddəti perspektiv qaydada qeyri-müəyyən müddətdən məhdud müddətə dəyişdirilir.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Mərkəz hər bir hesabat tarixində aktivin dəyərsizləşmə biləcəyini göstərən hər hansı əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə əlamət olarsa və ya aktiv üçün illik dəyərsizləşmə testinin aparılması tələb olunarsa Mərkəz aktivin bərpa edilə bilən məbləği barədə ehtimal edir. Aktivin bərpa edilə bilən məbləği satış məsrəfləri çıxılmaqla aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin (PVYV) ədalətli dəyəri və onunun istifadə dəyərindən daha yüksək olanıdır və hər hansı aktiv digər aktiv və ya

aktivlər qrupu tərəfindən yaradılan pul vəsaitlərinin mədaxilindən əhəmiyyətli dərəcədə asılı olmayan pul vəsaitlərinin mədaxilini yaradırsa həmin aktiv üçün fərdi olaraq müəyyən edilir. Aktivin və ya PVYV-nin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən məbləğindən çox olduğu hallarda aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun dəyəri bərpa edilə bilən məbləğədək azaldılır. İstifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi zamanı ehtimal edilən pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti pulun vaxt dəyərinin cari bazar qiymətləndirilməsini və aktivlə bağlı riskləri əks etdirən vergi öncəsi diskont dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərində endirilir.

Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərin təyin olunması zamanı yaxınlarda bazar əməliyyatları olmuşdursa, onlar nəzərə alınır. Belə əməliyyatlar təyin oluna bilmirsə müvafiq qiymətləndirmə metodundan istifadə edilir. Bu hesablamalar qiymətləndirmə əmsalları, səhmləri bazarda sərbəst dövriyyədə olan törəmə müəssisələr üçün elan edilmiş səhm qiymətləri və digər ədalətli dəyər göstəriciləri ilə təsdiq olunur.

Dəyərsizləşmənin hesablanması Mərkəz ətraflı büdcə və proqnoz hesablamaları ilə əsaslandırılır. Bunlar PHŞ-nin fərdi aktivlərinin aid edildiyi hər bir PVYV üçün ayrıca hazırlanır. Bu büdcə və proqnoz hesablamaları adətən beş illik müddəti əhatə edir. Daha uzun müddətlər üçün uzunmüddətli artım dərəcəsi hesablanır və beş ildən sonra layihənin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinə tətbiq edilir. Davam edən əməliyyatların dəyərsizləşmə zərərləri, o cümlədən mal-material ehtiyatlarının xalis satış dəyərində silinmələri maliyyə nəticələri haqqında hesabatda dəyərsizləşmiş aktivin funksiyasına uyğun xərc kateqoriyalarında uçota alınır. İstisna olaraq əvvəlcədən yenidən qiymətləndirilmiş əmlak üzrə yenidən qiymətləndirmə digər məcmu gəlirdə əks etdirilir. Bu halda dəyərsizləşmə həmçinin əvvəlki yenidən qiymətləndirmənin məbləğində digər ümumi gəlirdə tanınır.

Qudvil istisna olmaqla aktivlər üçün əvvəllər tanınmış dəyərsizləşmə zərərlərinin artıq mövcud olmadığını və ya azaldığını göstərən əlamətlərin mövcud olub-olmadığını müəyyən etmək üçün hər bir hesabat tarixində qiymətləndirmə aparılır. Belə əlamət mövcud olarsa, PHŞ aktivin və ya PVYV-nin bərpa edilə bilən məbləğini ehtimal edir. Əvvəllər tanınmış dəyərsizləşmə zərərinin effekti yalnız sonuncu dəyərsizləşmə zərəri tanındığı vaxtdan etibarən aktivin bərpa edilə bilən məbləğinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilmiş fərziyyələrdə hər hansı dəyişiklik olduğu halda geri qaytarılır.

Zərərin effektinin geri qaytarılması aktivin balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən məbləğindən və ya əvvəlki illərdə aktiv üçün heç bir dəyərsizləşmə zərəri tanınmamış olduğu halda, amortizasiya çıxılmaqla, müəyyən ediləcək balans dəyərindən çox olmamasını təmin edəcək şəkildə məhdudlaşdırılır. Zərərin effektinin belə geri qaytarılması gəlir haqqında hesabatda tanınır, lakin aktiv yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə uçota alınanda, geri qaytarılma yenidən qiymətləndirmə artımı kimi əks etdirilir.

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlar

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddəti və ya məbləği olan öhdəliklər daxildir. PHŞ keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəlikləri mövcuddursa həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır. Gələcək əməliyyat zərərləri üçün ehtiyatlar uçota alınmır.

Bir sıra analogi öhdəliklər mövcud olarsa, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi məqsədilə resursların sərf

olunması ehtimalı ümumilikdə bütün öhdəliklər üçün müəyyən edilir. Ehtiyat öhdəliklə eyni sinfə daxil olan hər hansı ayrıca maddə üzrə resursların sərf olunması ehtimalı az olduqda belə qeydə alınır.

Ehtiyatlar vergidən əvvəl faiz dərəcəsi istifadə etməklə öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərin cari dəyəri ilə qiymətləndirilir. Vergidən əvvəl faiz dərəcəsi pul vəsaitlərinin vaxt dəyəri üzrə cari bazar qiymətlərini və öhdəliklərə xas olan riskləri əks etdirir. Vaxtın keçməsinə görə ehtiyatlardakı artım faiz xərcləri kimi uçota alınır.

Gəlirlərin tanınması

Gəlir Mərkəzə gələcək iqtisadi səmərənin daxil olması və onların etibarlı əsasda qiymətləndirilməsi ehtimalı olduqda tanınır. Gəlirlərin məbləği, alış-satış ilə bağlı hər hansı güzəşt məbləğləri və Mərkəz tərəfindən edilmiş güzəştlər nəzərə alınmaqla, alınmış və alınacaq vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə ölçülür.

Dövlət büdcəsindən ayrılmalar

Mərkəzin əsas fəaliyyət növü üzrə dövlət büdcəsindən ayrılmaları gəlir olaraq tanınır.

Malların satışı

Gəlir Mərkəz mülkiyyət hüququ ilə bağlı əhəmiyyətli risk və mükafatları alıcıya ötürüldüyü ödənişlər bərpa edilməsi, əlaqəli xərclər və malların geri qaytarılması düzgün qiymətləndirilməsi mümkündürsə, rəhbərlik mülkiyyət hüququ ilə bağlı idarəetmədə artıq iştirak etmirsə və satılmış mallara faktiki nəzarəti saxlamırsə və gəlirin məbləğinin qiymətləndirilməsi mümkündürsə tanınır.

Ötürülmə məhsul müştərini anbarına çatdığı zaman baş verir. Lakin bir neçə beynəlxalq satışlar məhsulu müştərinin gömrüyündə təhvil verin zaman baş verir. Ümumilikdə, bu məhsullar üçün müştərinin geri qaytarma hüququ olmur.

Xidmətlərin göstərilməsi

Mərkəz tikinti xidmətlərinin göstərilməsi, həmçinin əlaqəli xidmətlərin göstərilməsində iştirak edir. Müxtəlif hesabat dövrlərində xidmətlərin birləşdirilməsi halında müxtəlif xidmətlər arasında nisbi ədalətli dəyər əsasında ayrılır.

Mərkəz. hesabat tarixində əməliyyatın tamamlanma mərhələsinə uyğun olaraq xidmətlərin göstərilməsindən gəlirləri tanınır. Tamamlanma mərhələsi yerinə yetirilən işlərin araşdırılması əsasında qiymətləndirilir.

A. Maliyyə gəlirləri və xərcləri

Mərkəzin maliyyə gəlirləri və xərclərinə aiddir:

- faiz gəlirləri;
- faiz xərcləri;

- satış üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivlərinin satışında əldə edilən xalis gəlir və ya
- FVTPL maliyyə aktivləri üzrə xalis gəlir və zərərlər;
- maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə xarici valyuta gəlirləri və ya zərərləri;
- maliyyə aktivləri üzrə qiymətdəndüşmə zərərləri (debitor borcları çıxılmaqla);
- Xərclər - nağd pul çıxarılmasına görə 1% sadələşdirilmiş vergi;
- Əvvəllər kapitalda təsnifləşdirilmiş xalis gəlirlərin yenidən təsnifləşdirilməsi üzrə xalis faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə tanınır.

Xərclər

Xərclər daxilolmalar və xərclər haqqında hesabatda funksiyalar üzrə təqdim edilir. Xərclərin xüsusiyyətlərinin təsnifatı PHŞ-nin funksional fəaliyyətinə əsaslanır.

İşçilərin mükafatlandırılması

Mərkəz işçilərinin əmək haqları, maaşları, Azərbaycan Respublikasının Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar, ödənilmiş illik məzuniyyət və xəstəliklə bağlı müavinətlər, mükafatlar və qeyri-monetar faydalar (misal üçün sağlamlıqla bağlı xidmətlər) aid olduqları hesabat dövründə tanınır.

Əlaqəli tərəflər

Əlaqəli tərəflər haqqında məlumat "Əlaqəli tərəflər barədə açıqlamalar" adlı 24 sayılı MUBS-yə uyğun olaraq açıqlanır.

Dövlət Mərkəz üzərinə müvafiq sahənin inkişafını təmin etmək, dördüncü sənaye inqilabı texnologiyaları üzrə çağırış və təşəbbüslərin təhlilini və tətbiqinin koordinasiyasını təmin etmək, müvafiq sahədə dövlət, özəl və elmi dairələr arasında tərəfdaşlığı təşviq etmək və bu sahədə müzakirələri və əməkdaşlığı təmin edən platforma qismində çıxış etmək, müvafiq sahədə layihələri icra etmək, o cümlədən bu sahədə irəli sürülən layihələrə baxılmasını, qiymətləndirilməsini və monitorinqini həyata keçirmək habelə zərurət olduğu halda həmin layihələrin icrasına dəstək vermək, müvafiq sahədə dövlət siyasətinin formalaşmasında iştirak etmək və bu siyasətin həyata keçirilməsini təmin etmək, tənzimlənməsini və qüvvədə olan qanunvericiliyə əməl edilməsinə nəzarəti həyata keçirmək, müvafiq sahənin inkişafı məqsədilə qabaqcıl təcrübələri öyrənmək və təkliflər hazırlamaq öhdəliyini qoymuşdur.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmaya bilər. Əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatların xarakterinə görə onlar kommersiya cəhətdən müstəqil tərəflər arasında həyata keçirilən əməliyyatların şərtlərinə uyğun hesab edilə bilməz.

İcarə müqavilələri

Mərkəz icarəyə götürən qismində çıxış etdiyi icarə müqavilələrinin uçotu

Mərkəz öz ehtiyacları üçün sahələr icarəyə götürə bilər. İcarə müqavilələri Mərkəz icarəyə götürülmüş

aktivini istifadə etdiyi tarixə müvafiq öhdəliklə birlikdə aktivdən istifadə hüququ kimi tanınır. Hər bir icarə ödənişi öhdəlik və maliyyə xərcləri arasında bölüşdürülür. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə sabit olaraq müntəzəm faiz dərəcəsini təmin etmək üçün icarə müddəti ərzində mənfəət və ya zərəərə aid edilir. İkinci dəyərli tanınan aktivdən istifadə hüququ onun faydalı istifadə və ya icarə müddəti ərzində (bu müddətlərdən hansı daha tez başa çatarsa) düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir.

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərli qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- İcarə üzrə alınacaq həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- İndeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri;
- Zəmanətli son qalıq dəyəri üzrə icarəyə gətirən tərəfindən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər;
- İcarəyə gətirənin əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda alış hüququnun istifadə ediləcəyi qiymət;
- İcarə müddəti ərzində icarəyə gətirən icarəni ləğv etmə hüququnu istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda icarəyə gətirənin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi icarəyə gətirənin oxşar iqtisadi mühitdə aktivdən istifadə hüququnun dəyərinə oxşar məbləğdə aktiv əldə etməsi üçün eyni müddət və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir. Aktivdən istifadə hüququ aşağıdakılar nəzərə alınmaqla, ilkin dəyərli qiymətləndirilir.

- İcarə öhdəliyinin ilkin qiymətləndirmə məbləği;
- İcarə üzrə həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, icarə müqaviləsinin başlanma tarixindən əvvəl aparılmış bütün icarə ödənişləri;
- Bütün ilkin birbaşa xərclər;
- Bərpa xərcləri.

İcarə müddətini müəyyən edərkən PHŞ rəhbərliyi icarənin uzadılması və ya icarənin ləğv edilməsi hüquqlarının istifadəsi üçün iqtisadi stimulyaradan bütün fakt və şərtləri nəzərə alır. İcarənin uzadılması hüquqları (və ya icarənin ləğv edilməsi hüququnun istifadəsi müddətindən sonrakı dövrlərin) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslı şəkildə əminlik olduqda icarə müddətinə daxil edilir.

Qiymətləndirməyə təsir edən mühüm hadisə baş verdikdə və ya şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və belə hallar icarəyə gətirənin nəzarəti altında olduqda qiymətləndirmə yenidən nəzərdən keçirilməlidir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında qəbul edilmiş uçot siyasəti 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üçün PHŞ-nin maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında uçot qaydaları ilə eynidir.

1 saylı MUBS-yə düzəlişlər – Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi

2021-ci ilin yanvar ayında öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi üzrə tələbləri müəyyən etmək üçün MUBS 1 saylı MUBS-nin 69-76 bəndlərinə düzəlişlər dərc etmişdir.

Düzəlişlər aşağıdakı məsələlərə aydınlıq gətirir:

- Hesablaşmanı təxirə salmaq hüququ nə deməkdir;
- Təxirə salmaq hüququ hesabat dövrünün sonunda mövcud olmalıdır;
- Müəssisənin təxirə salmaq hüququndan istifadə edə bilməsi təsnifləşdirməyə təsir etmir;
- Yalnız çevrilən öhdəlikdəki əlaqədar törəmə aləti özü-özlüyündə kapital aləti olarsa öhdəliyin şərtləri təsnifləşdirməyə təsir göstərmir.

Bu düzəlişlər 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir.

Konseptual əsaslara istinad – 3 saylı MHBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSSŞ. “Müəssisələrin Birləşməsi” adlı 3 saylı MHBS-yə “Konseptual Əsaslara İstinad” adlı düzəliş qəbul etmişdir. Düzəlişlər 1989-cu ildə buraxılmış “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim olunması Prinsipləri”nə istinadı tələbləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirmədən 2018-ci ilin mart ayında buraxılmış “Maliyyə Hesabatlarının Konseptual Əsasları”na istinadla əvəz etmək məqsədini daşıyır.

Bundan əlavə, Şura 37 saylı MHBS və ya 21 saylı MHBŞK “Tutumlar” əhatə dairəsində olan öhdəliklər və potensial öhdəliklər üçün (bunlar ayrı-ayrılıqda yerinə yetirilərsə) yaranan potensial “gün 2” gəlir və ya zərərləri ilə bağlı problemdən qaçınmaq üçün 3 saylı MHBS-nin tanıma prinsipinə istisna əlavə etmişdir.

Eyni zamanda, Şura “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Prinsipləri”nə istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək potensial aktivlərə dair 3 saylı MHBS-dəki mövcud göstərişi aydınlaşdırmağa qərar vermişdir. Düzəlişlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və gələcək dövrlərə tətbiq olunur. Bu düzəlişlərin PHŞ-nin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi gözlənilmir.

Əmlak qurğu və avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan istifadədən daxilolmalar – 16 saylı MUBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSSŞ 16 saylı MHBS-yə “Əmlak, qurğu və avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan istifadədən əvvəl daxilolmalar” düzəlişini qəbul etmişdir. Bu düzəlişə görə müəssisələrə, əmlak, qurğu və

avadanlıq obyektinin maya dəyərindən həmin aktivi rəhbərlik tərəfindən nəzərdə tutulmuş qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün zəruri olan yerə və vəziyyətə gətirilərkən istehsal olunan maddələrin satışından əldə olunan daxilolmaların çıxılması qadağan edilir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür maddələrin satışından daxilolmaları və bu maddələrin istehsal xərclərini mənfəət və zərərdə tanıyır.

Düzəlişlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman təqdim olunan ən erkən dövrün başlanğıcında və ya daha sonra istifadəyə verilmiş əsas vəsaitlər üçün retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Düzəlişlərin PHŞ-yə əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

Yüklü müqavilələr – Müqavilənin yerinə yetirilməsi xərcləri – 37 sayılı MHBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında MUBSSŞ. 37 sayılı MUBS-yə müqavilənin yüklü və ya zərərli olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri daxil etməli olduğunu müəyyənləşdirən düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərclər yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidməti təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan məsrəflərə həm əlavə xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqaviləyə aid deyil və müqavilə əsasında qarşı tərəflə dəqiq şəkildə ödənilməli olmadığı hallarda istisna edilir. Düzəlişlər 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. PHŞ düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində bütün öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi müqavilələrə tətbiq edəcəkdir.

MHBS 1 Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə tətbiqi – Törəmə müəssisə ilk dəfə tətbiq edən şəxs qismində

MHBS-lərin illik təkmiləşdirmələri prosesi çərçivəsində MUBSSŞ 2018-2020-ci illər üçün 1 sayılı MHBS “Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının İlk dəfə tətbiqi” ilə bağlı düzəlişlər qəbul etmişdir. Düzəlişlər 1 sayılı MHBS-nin D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən törəmə müəssisəyə ana müəssisənin MHBS-yə keçid tarixinə əsasən ana müəssisənin hesabat verdiyi məbləğlərdən istifadə edərək məcmu çevirmə fərqlərini ölçməyə icazə verir. Bu düzəliş həmçinin 1 sayılı MHBS-nin D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən asılı və ya birgə müəssisələrə də tətbiq olunur.

Düzəliş 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

9 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri – Maliyyə öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması üçün “10 faiz” testində haqlar

MHBS-lərin illik təkmiləşdirmələri prosesi çərçivəsində 2018-2020-ci illər üçün MUBSSŞ 9 sayılı MHBS-yə düzəliş etmişdir. Düzəliş müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını qiymətləndirərkən daxil etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu haqlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən ödənilən və ya alınan haqlar, o cümlədən borcalanın və ya borcverənin digər tərəflərin adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxildir. Müəssisə bu düzəlişi müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya daha sonra dəyişdirilmiş və ya əvəz edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edir.

Düzəliş. 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Mərkəz dəyişiklikləri Mərkəzin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya sonra dəyişdirilən və ya dəyişdirilən maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edəcəkdir.

Düzəlişlərin Mərkəzə əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Mərkəz maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən gəlirlər, xərclər, aktivlər və öhdəliklərin hesabatdakı məbləğlərinə əlavə edilən açıqlamalara və şərti öhdəliklərin açıqlanmasına təsir göstərə bilən fərziyyələr, ehtimallar və mühakimələr etməyi tələb edir. Bu ehtimal və mühakimələrə dair qeyri-müəyyənlik gələcək dövrlərdə təsiri olmuş aktiv və öhdəliyin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəliş etməyi tələb edən nəticələrə gətirib çıxara bilər.

Ehtimal və mühakimələr davamlı olaraq qiymətləndirilir və rəhbərliyin təcrübəsi və digər amillərə, o cümlədən mövcud şəraitdə məqbul sayılan gələcək hadisələrin baş verməsinin ehtimalları əsasında. Mərkəz maliyyə hesabatları hazırlanıqda mövcud parametrlər üzrə fərziyyələr və təxminlərə əsaslanır. Lakin, mövcud hadisələr və gələcək hadisələr haqqında fərziyyələr bazarda dəyişikliklərə və ya Mərkəzin nəzarəti xaricində baş vermiş hadisələrə görə dəyişə bilər. Belə dəyişikliklər baş verdikdə fərziyyələrdə bu öz əksini tapır. Həmçinin, rəhbərlik mühasibat uçotu qaydalarının tətbiqi prosesində həmin təxminləri daxil etməyən müəyyən mülahizələr edir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Mərkəz əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq səlahiyyətli orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fiskal fəaliyyət dövrü yoxlanıla bilər. Xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhli düzgündür və vergi, valyuta və gömrüklə bağlı Mərkəzin mövqeləri qorunacaq və Mərkəzi potensial vergi öhdəlikləri hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınmış məbləğlərdən artıq olmayacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2023-cü və 2022-ci il tarixlərinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Mərkəz publik hüquqi şəxs kimi Vergi Məcəlləsinin 106.1.4-cü bəndinə əsasən mənfəət vergisindən 199.1-ci bəndinə uyğun olaraq əmlak vergisindən və 207.1.2-ci bəndinə uyğun olaraq torpaq vergisinin ödənilməsi öhdəliyindən azaddır. Mərkəz işçilərə əmək haqqı və oxşar ödənişlər üzrə fərdi gəlir vergisini və sosial ödənişləri hesablayır və bəyan edir.

İstifadə olunmamış məzuniyyət üçün ehtiyat

Mərkəzin istifadə olunmamış məzuniyyətə ehtiyat hesablamaq siyasəti mövcuddur. Bu siyasətə əsasən işçi öz məzuniyyət balansını mütləq istifadə etməlidir. Mərkəz istifadə olunmamış məzuniyyətə görə işçiyə

xüsusi hallar istisna olmaqla, kompensasiya ödənişi etmir.

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Mərkəz öz maliyyə alətlərinin istifadəsi nəticəsində aşağıdakı risklərə məruz qalır:

-valyuta riski

Bu qeyd Mərkəzin yuxarıda göstərilən risklərə məruz qalması. onun bu riskləri ölçülməsi və idarə edilməsi üzrə məqsədlərini, siyasətlərini və Mərkəzin kapitalın idarə edilməsi barədə informasiyanı təqdim edir. Əlavə açıqlamalar bu maliyyə hesabatlarına daxil edilmişdir.

Risklərin idarə edilməsi bazası

Mərkəzdə maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasına maliyyə riskləri, əməliyyat riskləri və hüquqi risklərinin idarə edilməsi daxildir. Maliyyə risklərinə bazar riski (valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və digər qiymət riski) kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədləri risklər üçün limitlər qoymaq və daha sonra risklərin qoyulmuş limitlər daxilində olmasını təmin etməkdir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi daxili siyasət və prosedurların lazımı qaydada fəaliyyətini təmin etməklə əməliyyat və hüquqi risklərin minimuma endirməyi təmin etməkdir.

a) Valyuta riski

Valyuta riski valyuta məzənnələrinin dəyişməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyərinin dəyişə biləcəyi riskidir. Xarici valyutada üstünlük təşkil edən aktivlər (pul vəsaitləri, digər debitor borcları) və öhdəliklər (öhdəliklər, əlaqəli tərəflərə borclar) valyuta məzənnəsinə səbəb olur. Mərkəzdə valyuta riskinin idarə edilməsi ilə bağlı heç bir formal prosedurları yoxdur. lakin rəhbərlik iqtisadiyyatdakı meyllər barədə kifayət qədər məlumatlıdır və valyuta risklərini minimuma endirmək üçün bir neçə addımlar atmışdır. Aşağıdakı həssaslıq təhlili Mərkəzin hesabat dövrünün sonunda valyuta məzənnəsi riskinə məruz qalmadığını göstərir.

b) Kapitalın idarə edilməsi riski

PHŞ ümumi kapitallığı rəhbərliyin maliyyə hesabatlarında səhmdar kapitalına daxil edilmiş səhmdar kapital və bölüşdürülməmiş mənfəətdən ibarətdir. PHŞ-nin kapitalın idarə olunmasında məqsədləri səhmdarlar üçün qaytarılmaların və digər maraqlı tərəflər üçün mənfəətin təmin edilməsi və kapitalın xərclərini azaltmaq üçün optimal kapitalın strukturunu təmin etmək məqsədi ilə davam etdirməkdir. PHŞ-nin kapitalın idarə edilməsi üzrə hər hansı qanuni əmsal tələbləri yoxdur.

3. Maliyyə hesabatlarına izahlı qeydlər

1. Əsas vəsaitlər

<u>Binalar</u>	<u>Maşın və avadanlıqlar</u>	<u>Nəqliyyat vasitələri</u>	<u>Digər</u>	<u>Cəmi</u>
----------------	------------------------------	-----------------------------	--------------	-------------

	AZN	AZN	AZN	AZN	AZN
1 yanvar 2023-cü il tarixə	-	105 622.06	54 202 .50	4 885.10	1604 709.66
İl ərzində daxilolmalar	-	162 639.55		4 151.30	166 790.85
Kapitallaşma	-				
İl ərzində silinmələr	-				
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	-	268 261.61	54 202 .50	9 036.40	331 500.51
Yığılmış amortizasiya	-				
İl ərzində amortizasiya	-	(23 824.88)	(8 030.00)	(543.90)	(32 389.78)
Əvəzsiz verilmə	-				
Silinmələr üzrə düzəlişlər	-				
<i>Qalıq dəyəri</i>	-				
31 Dekabr 2023-cü il tarixinə	-	244 436.73	46 172.50	8 492.50	299 101.73

2. Qeyri-maddi aktivlər

	<u>Veb sayt</u>	<u>Proqram təminatı</u>	<u>Digər</u>	<u>Cəmi</u>
	AZN	AZN	AZN	AZN
1 yanvar 2023-cü il tarixə	17 700.00	40 969.60	-	58 669.60
İl ərzində daxilolmalar				
Kapitallaşma				
İl ərzində silinmələr				
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	17 700.00	40 969.60	-	58 669.60
Yığılmış amortizasiya				
İl ərzində amortizasiya	(2 143.40)	(4 135.36)		(6 278.76)
Əvəzsiz verilmə				
Düzəlişlər				
<i>Qalıq dəyəri</i>				
31 Dekabr 2023-cü il tarixinə	-	15 556.60	-	52 390.84

3. Ödənilmiş avanslar

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Ödənilmiş avanslar (Azpetrol və s.)	423.43	416.54
Cəm	2 381.92	2 181.92

4. Vergi aktivləri

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Vergilər üzrə hesablaşma metodu ilə artıq ödəniş	287.65	185 079.04
Cəm	287.65	185 079.04

5. Pul vəsaitləri

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Bank hesablarında olan pul vəsaitləri	1 486 296.47	849 718.22
ƏDV depozit hesabında olan qalıq	-	-
Cəm	1 486 296.47	849 718.22
Bank hesablarında olan vəsaitlərdən:		
• Milli valyutada bank hesabları	1 486 296.47	849 718.22
• Xarici valyutalarda bank hesabları	-	-
Cəm	1 486 296.47	849 718.22

6. Kapital

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Nizamnamə kapitalı	1 000 000.00	1 000 000.00
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	649 502.87	248 286.21
Cəm	1 649 502.87	1 248 286.21

7. Qısamüddətli öhdəliklər

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Kreditor borclar	916.72	82 866.45
Sosial sığorta, İTB və işsizlikdən sığorta haqqları üzrə öhdəlik	-	55 553.72
Cəm	916.72	138 420.17

8. Gəlirlər

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Sair gəlirlər (maliyyə yardımı)	-	75 300.00
Xidmətlərin göstərilməsindən gəlir	-	150 732.87
Digər gəlirlər	600.00	-
Dövlət büdcəsindən maliyyələşmələr	3 500 000.00	2 766 100.00
Cəm	3 500 600.00	2 992 132.87

8. Xərclər

	<u>31 Dekabr 2022-ci il</u>	<u>31 Dekabr 2023-cü il</u>
	AZN	AZN
Üzvlük haqqları üzrə xərclər	1 701 621.08	1 976 744.19
İcarə xərci	8 430.00	23 589.28
Bank komissiyası	8 884.77	11 579.47

Əmək haqqı xərci	723 758.36	954 711.27
Ezamiyyə xərcləri	65 163.80	86 343.06
Xidmətlər üzrə xərclər	30 090.00	70 849.04
Rabitə və elektron xidmətlər üzrə xərclər	870.00	5 559.81
Yanacaq xərci	3 975.29	4 218.31
Ofis və dəftərxana xərcləri	11 027.46	4 228.33
Siğorta xərci	1 279.69	1 127.06
İstifadə olunmuş və silinmiş material və vəsaitlər	12 533.65	4 895.00
Poçt və kuryer xərcləri	600.86	963.63
Tədbirlərlə bağlı xərclər	48 594.38	204 521.25
Cərimə və penyalar üzrə xərclər	438.00	-
Nəqliyyat vasitələrinin təmir xərcləri	450.16	2 294.35
Amortizasiya xərci	46 175.18	38 677.54
Cəmi	2 663 892.69	3 390 301.59

9. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Hesabat tarixindən sonra maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərə biləcək heç bir hadisə baş verməmişdir.

10. İşçilərin sayı

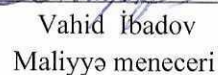
İşçilərin sayı (ümumi)

31 Dekabr 2023-cü il

20 nəfər

Fariz Cəfərov
İcraçı direktor

Vahid İbadov
Maliyyə meneceri

“Dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsi hesabına məqsədli vəsaitlərin ödənilməsi üzrə müqavilənin Nümunəvi Forması”na

2 nömrəli əlavə

Publik hüquqi şəxslər üçün vəsaitlərdən istifadə barədə ilin əvvəlindən artan yekunla iqtisadi təsnifat üzrə

HESABAT FORMASI

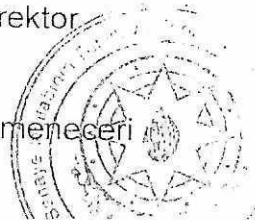
Publik hüquqi şəxsin adı: Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi
Dövrilik: 01 yanvar 2023-cü il tarixindən 31 dekabr 2023-cü il tarixinədək
Hazırlanma tarixi: “09” yanvar 2024-cü il

(manatla)						
Vahid büdcə təsnifatının iqtisadi təsnifatı üzrə göstəriciləri	Xərclərin iqtisadi təsnifat kodları	Hesabat dövrü üçün təsdiq edilmiş smeta məbləği	Hesabat dövrü ərzində daxil olmuş maliyyələşdirilmə məbləği	Kassa icrası	Faktiki xərc	Maliyyə ilinin sonuna qalıq
1	2	3	4	5	6	7
Ştatda olan işçilərin əmək haqqı	211100	597,513.00	597,513.00	597,512.23	597,512.23	0.77
Əməyin ödənişi ilə bağlı digər pul ödənişləri	211900	85,650.00	85,650.00	85,650.00	85,650.00	0.00
Məcburi dövlət sosial sığorta haqları	212100	149,735.00	149,735.00	149,734.95	149,734.95	0.05
İcbari dövlət sığortası	212200	1,127.10	1,128.00	1,127.06	1,127.06	0.04
İcbari tibbi sığorta	212300	13,460.10	13,461.00	13,460.07	13,460.07	0.03
İşsizlikdən sığorta	212400	3,190.10	3,191.00	3,190.05	3,190.05	0.05
Dəftərxana və təsərrüfat xərcləri	221100	4,989.50	4,990.00	4,989.45	4,989.45	0.05
Mətbəə məhsulları üzrə xərclər	221200	4,987.20	4,990.00	4,987.05	4,987.05	0.15
Yanacaq və sürtgü materiallarının alınması	221300	5,110.50	5,111.00	5,110.47	5,110.47	0.03
Dərman, sarğı ləvazimatlarının və materiallarının alınması	221400	529.10	530.00	529.08	529.08	0.02
Digər malların alınması	221900	4,987.50	4,990.00	4,987.42	4,987.42	0.08
Nəqliyyat vasitələrinin cari təmir xərcləri	222120	2,708.10	2,709.00	2,708.10	2,708.10	0.00
Sair torpaq, tikili və avadanlıqların cari təmir xərcləri	222130	185.30	186.00	185.26	185.26	0.04

Poçt xidmətləri haqqının ödənilməsi	222320	691.40	692.00	691.32	691.32	0.08
İnternet xidməti haqqının ödənilməsi	222330	4,880.00	4,880.00	4,880.00	4,880.00	0.00
İcarə və muzzdu xidmətlər	222410	26,482.60	26,483.00	26,482.60	26,482.60	0.00
Ölkədaxili ezamiyyətlər	222510	78.00	78.00	78.00	78.00	0.00
Xarici ezamiyyətlər	222520	86,265.10	86,266.00	86,265.06	86,265.06	0.04
Nəqliyyat vasitələri, istehsal təyinatlı maşın, avadanlıq və qurğular üzrə xidmət haqlarının ödənilməsi	222600	1,874.40	1,875.00	1,874.30	1,874.30	0.10
Atributların, mükafatlandırma nişanlarının hazırlanması, təltif və mükafatlandırma ilə bağlı xərclər	222910	4,895.00	4,900.00	4,895.00	4,895.00	0.00
İstehlakyönlü müxtəlif xidmətlər	222920	118,470.00	118,470.00	118,469.57	118,469.57	0.43
Bank xidmətləri haqqının ödənilməsi	222941	10,974.40	10,772.00	10,974.33	10,974.33	0.07
Plastik kartların dəyəri və digər ödənişlər	222942	120.00	120.00	120.00	120.00	0.00
Sair xərclər	222990	3,999.00	3,999.00	3,998.94	3,998.94	0.06
Beynəlxalq təşkilatlara üzvlüklə bağlı ödənişlər	223000	2,155,754.00	2,146,771.00	2,155,753.95	2,155,753.95	0.05
Xarici ölkələrin nümayəndə heyətlərinin və rəsmi şəxslərinin qəbulu, onlara xidmət göstərilməsi	224120	1,165.00	1,165.00	1,165.00	1,165.00	0.00
Əmək qabiliyyətini müvəqqəti itirməyə görə müavinət	271220	3,965.40	3,966.00	3,965.38	3,965.38	0.02
Maşın və avadanlıqlar	311150	168,741.20	168,742.00	168,741.19	168,741.19	0.01
Sair torpaq, tikili və avadanlıqlar	311900	4,900.00	4,899.00	4,898.53	4,898.53	1.47
Qeyri-maddi aktivlər	314000	32,572.00	41,738.00	32,571.91	32,571.91	0.09
CƏMI xərclər		3,500,000.00	3,500,000.00	3,499,996.27	3,499,996.27	3.73

İcraçı direktor

Maliyyə meneceri

Fariz Cəfərov
Vahid İbadov

Fariz Cəfərov

Vahid İbadov